

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziiolecka (spr.)

Sędziowie: SSO Ewa Taberska

SSO Dariusz Śliwiński

Protokolant: p.o. staż. Anna Sobczak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Pawła Gryzieckiego

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2016 roku

sprawy **T. W.** o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Chodzieży z dnia 22 grudnia 2015 roku, sygnatura akt II K 569/15

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. P. kwotę 147,60 złotych brutto tytułem zwrotu nieuiszczonych nawet w części kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia skazanego od zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i nie wymierza mu opłaty za II instancję.

/-/ Dariusz Śliwiński /-/Małgorzata Ziiolecka /-/ Ewa Taberska

UZASADNIENIE

Zakład Karny we W., pismem z dnia 16 września 2015 roku, poinformował Sąd Rejonowy w Chodzieży o zaistnieniu warunków do wydania wyroku łącznego w stosunku do skazanego T. W. (karta 1 akt).

Na podstawie karty karnej (karta 14 – 15 akt), akt spraw karnych, odpisów wyroków oraz informacji z zakładu karnego, Sąd Rejonowy ustalił, że T. W. został skazany następującymi wyrokami:

- 1) Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 25 marca 2010 roku sygnatura akt IV K 198/10 za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k. na karę grzywny w ilości 80 stawek dziennych po 10 złotych każda, która to kara została wykonana w dniu 17 stycznia 2013 roku,
- 2) Sądu Rejonowego w Chodzieży z dnia 17 marca 2011 roku w sprawie II K 732/10 za ciąg czynów z art. 279 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 18 lipca 2010 roku do dnia 30 września 2010 roku na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. na karę 50 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda stawka oraz za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w lipcu 2010 roku na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności (przyjęto wówczas wartość mienia 300 złotych stąd aktualnie czyn ten stanowi wykroczenie), przy czym wymierzono mu karę łączną

2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 4 lat próby, orzeczono obowiązek naprawienia szkody, a postanowieniem z dnia 30 maja 2014 roku zarządzone wykonanie kary pozbawienia wolności, natomiast postanowieniem z dnia 10 grudnia 2014 roku zamieniono 3 miesiące pozbawienia wolności na 30 dni aresztu,

3) Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 22 stycznia 2014 roku w sprawie V K 1244/13 za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w dniu 23 lipca 2013 roku na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym,

4) Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie V K 161/13 za czyn z art. 279 § 1 kk, popełniony w dniu 7 października 2012 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

5) Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 5 lutego 2014 roku w sprawie V K 1273/13 za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w dniu 16 sierpnia 2013 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 2 lat próby oraz na podstawie art. 71§1 k.k. na karę grzywnę 50 stawek dziennych po 10 złotych każda,

6) Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie V K 913/12 za czyn z art. 59 ust 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 12 k.k. popełniony w okresie od stycznia do 25 lutego 2011 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz za ciąg czynów z art. 279 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k., art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 279 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. popełniony w okresie od marca do 25 maja 2011 roku na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym jednostkowe kary połączono i wymierzono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności,

7) Sądu Rejonowego w Wągrowcu VII Zamiejscowy Wydział Karny w Chodzieży z dnia 28 kwietnia 2014 roku w sprawie VII K 104/14 za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 29 marca 2013 roku na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 29 marca 2013 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności, przy czym jednostkowe kary połączono i wymierzono karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

8) Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 25 listopada 2014 roku w sprawie V K 252/14 , którym skazanemu wymierzono karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k., art. 279 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k., art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 279 § 2 k.k. popełniony w okresie 8-11 do 18 grudnia 2013 roku,

9) łącznym wydanym w dniu 26 listopada 2014 roku przez Sąd Rejonowy w Wągrowcu VII Zamiejscowy Wydział Karny w Chodzieży, którym połączono kary jednostkowe wymierzone skazanemu w sprawach II K 732/10 i V K 913/12 oraz w sprawach V K 1244/13, V K 161/13, V K 1273/13 i VII K 104/14,

10) Sądu Rejonowego w Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 26 marca 2015 roku w sprawie V K 704/14, którym skazanemu wymierzono karę 1 miesiąca pozbawienia wolności, za przestępstwo z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,

11) Sądu Rejonowego w Chodzieży z dnia 13 sierpnia 2015 roku w sprawie II K 48/15, którym skazanemu wymierzono karę 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k., art. 13 § 3 k.k. w związku z art. 279 § 1 k.k., art. 279 § 1 k.k. i art. 13 § 2 k.k. w związku z art. 279 § 1 k.k. w związku z art. 12 k.k. i w związku z art. 91 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 5/6 lutego do okresu 19-21 marca 2013 roku.

Nadto Sąd Rejonowy ustalił, że skazany T. W. przebywa w zakładzie karnym, gdzie odbywa kary pozbawienia wolności wymierzone w sprawie VII K 515/14 (wyrok łączny - którym połączono kary jednostkowe wymierzone skazanemu w sprawach II K 732/10 i V K 913/12 oraz w sprawach V K 1244/13, V K 161/13, V K 1273/13 i VII K 104/14), a także

kary pozbawienia wolności wymierzone w sprawach V K 913/12, V K 252/14, V K 704/14, II K 48/15 oraz w sprawie VII W 608/14. Koniec kar przypada skazanemu na dzień 15 kwietnia 2024 roku.

Wyrokiem łącznym z dnia 22 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Chodzieży, na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w związku z art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 87 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k., połączył kary pozbawienia wolności wymierzone T. W. wyrokami w sprawach II K 732/10, V K 161/13, V K 1273/13, V K 913/12, II K 104/14, V K 252/14, V K 704/14, II K 48/15 oraz karę ograniczenia wolności wymierzoną w sprawie VK 1244/13, opisanymi powyżej w punktach 2 - 8 i 10 - 11 i wymierzył skazanemu karę łączną 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności.

(wyrok – karta 62 – 64 akt, uzasadnienie wyroku łącznego – karta 70 – 73 akt).

Wyrok powyższy w zakresie wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności zaskarżył apelacją własną skazany T. W., wskazując, że jest osobą młodą i perspektywa odbywania kary do dnia 15 kwietnia 2024 roku ugięła mu nogi, że zdaje sobie sprawę z powagi swoich czynów, za co wielokrotnie przeproszał, jednak w zakładzie karnym ma pozytywną opinię i w związku z tym prosiłby o ponowne rozważenie jego przypadku, gdyż każdy dzień pobytu w zakładzie karnym to „szkoła złego życia”, a chciałby jeszcze założyć rodzinę, być jej filarem oraz przykładem dla bliskich (apelacja skazanego – karta 77 – 78 akt).

Wyznaczony skazanemu w postępowaniu odwoławczym obrońca z urzędu, adw. P. P., złożył pismo procesowe z dnia 18 maja 2016 roku, w którym sprecyzował zarzuty apelacji własnej skazanego, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi rażącą niewspółmierność – surowość – kary łącznej na skutek błędnego przeanalizowania ogólnych dyrektyw sędziowskiego wymiaru kary, opisanych w art. 53 k.k., poprzez pominięcie licznych okoliczności przemawiających za możliwością przyjęcia zasady pełnej absorpcji, a przynajmniej znacznego złagodzenia kary, a zwłaszcza pominięcia okoliczności, o których mowa w dyspozycji art. 571 § 1 k.p.k.

W konsekwencji powyższego zarzutu obrońca z urzędu doprecyzował wniosek końcowy apelacji własnej skazanego w ten sposób, że wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności z uwzględnieniem wszystkich okoliczności przemawiających na korzyść skazanego, a w szczególności o wymierzenie kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji ewentualnie w niższym wymiarze niż w zaskarżonym wyroku, a także o zasądzenie kosztów obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym nieuiszczonych nawet w części.

(pismo procesowe obrońcy z urzędu – karty 112 – 115 akt).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja własna skazanego, nawet po jej doprecyzowaniu przez obrońcę z urzędu, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy wskazuje, że rozpoznając niniejszą sprawę o wydanie wyroku łącznego Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepisy art. 85 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku. Zgodnie z tymi przepisami sąd orzeka karę łączną, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, zaś podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone za przestępstwa i podlegające wykonaniu w całości lub w części kary lub kary łączne.

Bez błędnie też Sąd I instancji ustalił, że wobec skazanego T. W. podlegają wykonaniu następujące kary:

- 1) kara łączna 2 lat pozbawienia wolności wymierzona w sprawie II K 732/10,
- 2) kara 6 miesięcy ograniczenia wolności wymierzona w sprawie V K 1244/13,
- 3) kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzona w sprawie w sprawie V K 161/13,
- 4) kara łączna 2 lat pozbawienia wolności wymierzona w sprawie V K 913/12,

- 5) kara łączna 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzona w sprawie VII K 104/14,
- 6) kara 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności wymierzona w sprawie V K 252/14,
- 7) kara 1 miesiąca pozbawienia wolności wymierzona w sprawie V K 704/14,
- 8) kara 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności wymierzona w sprawie II K 48/15.

Słusznie też Sąd I instancji zauważył, że karą łączną mogą być objęte kary pozbawienia wolności orzeczone z warunkowym zawieszeniem ich wykonania i w przypadku skazanego jest to kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wymierzona w sprawie w sprawie V K 1273/13.

Rozważając zaś wymiar kary łącznej w niniejszej sprawie zasadnie Sąd I instancji oparł się na przepisach art. 86 § 1, art. 87 § 1 kk i art. 89 § 1 b k.k. Zgodnie zaś z art. 86 § 1 k.k. sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności. Jednocześnie na podstawie art. 87 § 1 k.k. w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności sąd wymierza karę łączną pozbawienia wolności, przyjmując, że jeden miesiąc ograniczenia wolności równa się 15 dniom pozbawienia wolności. Łącząc zaś kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, zgodnie z art. 89 § 1 b k.k. sąd orzekający karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, przyjmuje, że jeden miesiąc kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Uwzględniając powyższe zasady wymiaru kary łącznej, obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 roku, prawidłowo Sąd I instancji ustalił, że najwyższa z wymierzonych skazanemu kar jednostkowych za przestępstwo to kara 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności wymierzona w sprawie II K 48/15, zaś suma wszystkich orzeczonych i podlegających wykonaniu wobec skazanego kar to 10 lat i 6 miesięcy oraz 180 dni pozbawienia wolności (180 dni stanowi wynik przeliczenia 6 miesięcy kary ograniczenia wolności na dni pozbawienia wolności oraz 6 miesięcy kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na dni kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania).

W tym miejscu przypomnieć należy, że z istoty instytucji kary łącznej wynika, że kara ta może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłonięcia przez karę najsurowszą pozostałych kar), zasady kumulacji (zsumowania kar jednostkowych) lub zasady asperacji, to jest pośredniej pomiędzy absorpcją a kumulacją.

Tak więc Sąd I instancji, wymierzając karę łączną, mógł uczynić to w granicach pomiędzy karą 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności (minimalna kara łączna przy zastosowaniu zasady absorpcji) a sumą wszystkich kar to jest 10 lat i 6 miesięcy oraz 180 dni pozbawienia wolności (11 lat – maksymalna kara łączna przy zastosowaniu zasady kumulacji).

Jak wynika z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd I instancji rozważając wymiar kary łącznej wziął pod uwagę wszystkie okoliczności łagodzące i obciążające, wymienione w przedostatnim akapicie pisemnego uzasadnienia wyroku łącznego. Okoliczności te przemawiały, zdaniem Sądu I instancji, za wymierzeniem skazanemu T. W. kary łącznej w oparciu o system asperacji zbliżony jednak do kumulacji, czyli kary 10 lat pozbawienia wolności.

Stanowisko to w pełni podziela Sąd Okręgowy.

Odnosząc się zaś do zarzutu apelacji i uzupełniającego ją pisma obrońcy z urzędu skazanego, czyli zarzutu rażącej niewspółmierności – surowości – kary łącznej, to w ślad za Sądem Apelacyjnym w Łodzi, Sąd Okręgowy w Poznaniu zauważa, że rażąca niewspółmierność kary, o której mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k., zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można by było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych

w art. 53 k.k. oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Na gruncie cytowanego przepisu nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnice ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - "rażąco" niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 12 lipca 2000 r., sygn. akt II AKA 116/00, Prokuratura i Prawo z 2002 r., Nr 1, poz. 29).

Niewątpliwie orzeczoną przez Sąd I instancji karę łączną ocenić należy jako surową, jednak – zdaniem Sądu Okręgowego – nie rażąco surową, co uzasadniałoby konieczność jej obniżenia.

Wbrew stanowisku obrońcy urzędu, Sąd I instancji zrealizował wymogi wskazane w art. 571 § 1 k.p.k. i uwzględnił wynikające z tego okoliczności. W aktach sprawy znajdują się bowiem informacje o odbywaniu przez skazanego kar i pozytywna opinia zakładu karnego o skazanym, która została przez Sąd I instancji uznana jako okoliczność łagodząca. Wymierzając zaś karę łączną Sąd I instancji miał na względzie zasady wymiaru kary określone w art. 53 k.k., gdyż wymierzył karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Przy czym Sąd Rejonowy, wydając wyrok łączny, nie mógł ponownie brać pod uwagę tych okoliczności, które decydowały o wymiarze kar jednostkowych, czyli stopnia zawinienia sprawy i społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu.

Nadto, jak to słusznie wskazał Sąd Rejonowy, o wymiarze kary łącznej orzekanej w ramach wyroku łącznego decyduje związek między przestępstwami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, oraz okoliczności zaistniałe po wydaniu tych wyroków, w szczególności zaś przebieg procesu resocjalizacji.

Jeżeli zatem weźmie się pod uwagę wszystkie te okoliczności, o których wspomniał Sąd I instancji w ostatnim akapicie pisemnego uzasadnienia swojego wyroku (Sąd Okręgowy nie widzi powodu, aby ponownie wymieniać te okoliczności), to należy w pełni podzielić stanowisko Sądu I instancji, że skazany T. W. nie zasługiwał na zastosowanie wobec niego zasady absorpcji, a jedynie zasady asperacji zbliżonej jednak do zasady kumulacji.

Podstawowym elementem uzasadniającym oparcie wymiaru kary na dyrektywie pełnej lub częściowej absorpcji jest wskazany w orzecznictwie związek podmiotowo – przedmiotowy pomiędzy pozostającymi w zbiegu przestępstwami, zwłaszcza gdy przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy. Związek podmiotowo – przedmiotowy rozumie się przede wszystkim jako podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację i czas popełnienia każdego z nich. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2 lipca 1992r., II Akc 117/92, KZS 192, z. 3-9, poz. 50). Natomiast popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 lipca 2000 roku II AKA 171/00 OSA 2001 nr 1).

Słusznie zatem Sąd I instancji w uzasadnieniu wydanego orzeczenia podkreślił, iż pomimo zbieżności czasowej czynów skazanego i częściowej zbieżności przedmiotowej oraz jego dobrej opinii w zakładzie karnym, wielokrotna karalność i wzgląd na prewencję ogólną nie dają wystarczających podstaw do wymierzenia T. W. kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji, natomiast przemawiają za zastosowaniem zasady asperacji zbliżonej do zasady kumulacji.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko skazanego odnośnie wagi popełnionych przez niego czynów, jak również rozumie jego plany co do ułożenia sobie życia w przyszłości. Jednak zanim to nastąpi, skazany najpierw musi odbyć karę za wszystkie popełnione przez siebie przestępstwa. Nie może bowiem być tak, że im więcej ktoś popełnił przestępstw, to tym korzystniejsze jest dla niego wydanie wyroku łącznego, skutkujące drastycznym skróceniem okresu odbywanej kary. Zanegowanie więc stanowiska Sądu I instancji, wyrażonego w zaskarżonym wyroku i jego pisemnym uzasadnieniu, oznaczałoby, że Sąd Okręgowy jest zwolennikiem promowania wielokrotnych przestępstw.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

W związku z tym, iż skazany przebywa w zakładzie karnym i posiada zobowiązania finansowe, Sąd Okręgowy zwolnił go z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i nie wymierzył mu opłaty za II instancję (art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych).

Orzeczenie o kosztach obrony z urzędu uzasadnia § 4 ust. 1 w związku z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

/Dariusz Śliwiński/ /Małgorzata Ziółka/ /Ewa Taberska/